

5-11 EKİM DİSLEKSİ FARKINDALIK HAFTASI

**ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
NEDİR?
NE DEĞİLDİR?**

UŞAK İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR ?

Özel Öğrenme güçlüğü, bir çocuğun zekası normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen dinleme, düşünme, anlama, kendini ifade etme, okuma-yazma veya matematik becerilerinde yaşlarına ve zekasına göre beklenenin önemli ölçüde altında olmasıdır.

Öğrenme güçlüğü çeken çocuklarda öğrenme ve algılama sorunu çocuğun doğumu ile başlar.

Eğitim süreci içinde edinilemez.

Yaşam boyu süren bir bozukluktur. Dil gelişimi ve kullanımı, konuşma, okuma-yazma, matematik becerilerini etkileyen bir sorun olduğu için, bireyin eğitimini, mesleğini, sosyal ilişkilerini, günlük aktivitelerini, benlik saygısını etkiler.

Çocuğun zihinsel yeteneği olmasına rağmen, akademik açıdan gerilik göstermesi, öğrenme güçlüğü'nün en çarpıcı özelliğidir.

Birçok çocuk için öğrenme güçlüğü okula başladıklarında ve akademik beceriler kazanmakta başarısız olduklarında göze çarpar.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NE DEĞİLDİR?

Özel öğrenme güçlüğü, kesinlikle zekâ geriliği değildir.

Özel öğrenme tanısı almış çocukların zekâ düzeyleri ya normal düzeydedir ya da normalin üzerindedir.

ÖÖG tanısı almış bireylerde Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) ile birlikte görülebilir ancak ikisi kesinlikle farklı bozukluklardır.

Görme işitme sorununa bağlı değildir.

Özel Öğrenme Güçlüğü doğumdan itibaren var olan, zihnin gelişimiyle ilgili bir sorundur.

Az okumayla ya da matematiği sevmemekle oluşmaz.

Aksine okumada güçlük yaşadığı için okumaktan kaçınır.

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDEN OLUR?

ÖÖG'nün nedeni kesin olarak bilinmiyor.

OLASI NEDENLER:

ÖÖG olan çocukların anne babalarında benzer sorunlar olma olasılığı normal popülasyondan 5-12 kat fazla.

İkizlerde ÖÖG olma ihtimali yüksek (tek yumurta ikizlerinde daha yüksek).

Kardeşlerde benzer sorunların olma olasılığı yüksek.

Tek bir genetik geçişten çok çok farklı genetik mekanizmalar sorumlu.

Beyin her iki yanında işitsel algılama bölgesi (PT)var.

Burada duyulan sesler görsel bilgiye dönüştürülüp anlamlandırılıyor. Bu bölge normal kişilerde solda daha büyük, disleksisi olanlarda her iki taraf eşit ya da sağda daha büyük. Okuma sırasında dil ve görsel algılama ile ilgili alanlarda daha az aktivasyon oluyor, anlama daha az. Okuma güçlüğü olan çocuklarda ses-harf ilişkisi bozuk. "c" harfini gördüğünde "c" sesini bulamıyor.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

Geç Konuşma, Telaffuz Problemleri

Kelime Hazinesinde Yavaş Gelişim ve Doğru Kelimeyi Bulmakta Güçlük Çekme

Temel Sözcükleri Karıştırma (kalkmak, yatmak, gelmek, gitmek gibi)

İnce ve Kaba Motor Becerilerinde Zorlanma (ayakkabı bağlama, resim çizme, top atma, ip atlama)

Yönleri Bulmada Güçlük (Sağını ve Solunu Karıştırma)

Kafiyeli kelimeleri birbirlerine Karıştırma

Birbirine Yakın hece ve sesleri Birbirine Karıştırır (su, bu)

Nesnelere Özelliklerine Göre Sıralamada Güçlük (ince, kalın, uzun ya da kısa gibi)

Harfleri, Rakamları, Günleri ya da Renkleri Öğrenmede Güçlük

Zaman ve Yön Kavramlarını Birbirine Karıştırır (dün, bugün, sağ, sol, yukarı, aşağı)

Benzer sesleri Konuşurken ve Okurken Birbirine Karıştırma

Sözlü Yönergeleri Anlama Güçlüğü

Dikkat ve Konsantrasyon Güçlüğü

İLKOKUL DÖNEMİNDE VE YETİŞKİNLİKTE ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Yaşıtlarına Göre Yavaş Okuma Hızı

Benzer Sesleri Birbirine Karıştırır (b,d,p m,n)

Hecelerin Yerini Değiştirme (ve/ev; elti/teli)

Harf, Hece ya da Sözcük Atlama

Yeni Harf ya da Hece Ekleme

Kelimelerin Sonuna Yeni Heceler Ekleme ve Satır Atlama

Bakarak Yazmada ve Diktede Zorlanma

Okunaksız El Yazısı, Yazarken Satır Atlama,

Harfleri Ters Yazma, Harf Ekleme

Yazılı İfade Güçlükleri

Sesli Okumada Yanlış Tonlama

Bir Konuda Önemli

Ayrıntıları Belirlemede

Güçlük

Yabancı dil öğrenmede

zorluk

Kelimeleri ve fikirleri Önem

Derecesine Göre

Sıralamada Zorluk

Ayları peş peşe ya da

sondan başa doğru

sıralamada zorlanma

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN TIPLERİ NELERDİR?

DISLEKSİ

Okuma yazma, matematik gibi akademik becerilerde görülen gelişimsel bir özel öğrenme güçlüğüdür.

DISLEKSİ'NİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Okumayı öğrenirken zorluk yaşama Okuma hızının beklenenin altında olması Yazarken harf atlama Bozuk yazma Okurken kelimeleri değiştirerek okuma Okurken harf atlama Rakamları ters yazma, yazılış yönlerini karıştırma. Zamanı anlatmada, yer ve yönü bulmada zorlanma, Küçük sayı miktarlarını (3-4 adet) birer birer saymadan söylemekte zorlanma. Matematikteki genel kavramları anlayamama ve hatırlayamama. Basit geometrik şekilleri çizerken orantısız konumlandırma. Temel matematik becerileri içeren işlemlerin oldukça yavaş ve zor çözülmesi. İşlemlerinin değişme özelliğini kullanmayı ve sağlamalarını yapma sırasında yetersizlik.

DİSKALKULİ

Aritmetik ve matematik becerilerin kazanılması, temel aritmetik becerilerin kullanılması ve hesaplamaların yapılmasında zekadan bağımsız olarak ortaya çıkan güçlük ya da bozukluktur.

DİSKALKULİ'NİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Matematiksel ifadeleri algılamada güçlük çekme. (Tanıdığı sözcüklerin problem içerisinde farklı anlamda kullanılıyor olmasından dolayı sıkıntı yaşanabilmektedir.) Kısa süreli bellek zayıflığından dolayı hesaplamalarda hatalar yapma.

DİSGRAFİ

Yazı yazmayı etkileyen bir bozukluktur. Yaşa ve alınan eğitime göre, yazı yazma beklenenden daha yavaştır ve/veya yazı biçimsel olarak daha düzensiz, anlaşılması da daha zordur.

DİSGRAFİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Yazı ve şekil kopya etmede yavaşlık Sözcük ve harflerde özensiz hizalama Tamamlanmamış, yazım yönleri ters harfler Üç boyutu algılamada zorluk Kalem tutuşu hatalarından dolayı parmakların çabuk yorulması Yazarken bilek, kol ve vücudu konumlandırmada zorluk Sık sık silinmiş ve temiz kullanılmamış sayfa düzeni ve defterler Detaylara karşı dikkatsizlik Harf bağlantılarında olması gerekenden fazla bırakılan boşluklar Sözcük ve tümceler arasındaki boşlukların az ya da çok fazla olması Yazılı anlatım becerilerinde zorlanma, kompozisyon yazmada ve klasik sınavlarda bilgiyi kâğıda dökmekte beklenilenden geride olma

DISPRAKSi

Dispraksi hareket örüntülerini yerine getirmede yaşanan güçlük anlamına gelmektedir. Dil ve konuşmayı el göz koordinasyonunu (özellikle el yazısını) ve organizasyonu etkiler.

DISPRAKSİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Sakarlık, sürekli bir yerlere çarpma, Küçük çocuklarda emekleme, oturma, yürüme becerilerinde zorlanma Gömlek ilikleme, bağcık bağlama gibi ince motor becerilerde gecikme Yapboz birleştirme maket yapma, top oynamada yetersizlik El yazısı yazmada zorlanma Bisiklete binme, yüzme gibi denge gerektiren becerileri öğrenmede zorlanma Çevresel faktörlerden dikkatin çabuk dağılması (ses ışık vb.) Okurken, yazarken sık sık yerini kaybetme Şekil ve grafik hazırlarken zorlanma, Sıralı becerilerde zorlanmadan dolayı çarpım tablosu ve alfabe gibi birbirini takip gerektiren konularda zorlanma Çapraz lateralleşme sorunları Baskın el tercihlerini değiştirme Sağ – sol karıştırma Uzaysal algılama sorunları, Mesafeyi hesaplayamama

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ TANILAMA SÜRECİ

Özel öğrenme güçlüğü tanılama sürecinde okul-aile-ram işbirliği içerisinde bulunması gerekmektedir. Öncelikli olarak okul sınıf öğretmeni tarafından özel öğrenme güçlüğü belirtileri gözlemlendiği birey için okul rehberlik servisi ile görüşerek aileye bilgilendirme yaparak aileyi psikiyatriye yönlendirmesi gerekmektedir.

Eğer özel öğrenme güçlüğü varsa bunun tanı koyma süreci hastanelerde yapılmaktadır. Hastaneden raporlaştırma işlemi yapıldıktan sonra eğitsel tanılama için RAM'A müracaat ederek randevu alınır.

RAM'da eğitsel tanılama sürecinde çocuğun performansı alınarak bu doğrultuda okul tedbir işlemi ve özel öğrenme güçlüğü destek eğitim program planı yapılır. Eğitsel tanılaması yapılmış özel öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için okul BEP birimi tarafından bireyin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bir program hazırlanarak destek eğitim odasından da faydalanması sağlanır. Eğitsel tanılamada veli başvurusu dâhilinde özel eğitim değerlendirme kurulunun uygun görmesi durumunda destek eğitim programı uygun görülen bireyler ayda 8 saat bireysel,4 saate kadar grup eğitimi alabilirler.